

HVEM SIDDER PÅ UNIVERSITETETS STOLE I FREMTIDEN?

Udarbejdet af
Josefine Kjær, seniorøkonom
Mads Fjord, fagchef

Juni 2025

Tænk tanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu

Indhold

Baggrund	6
Hovedkonklusioner	10
Implikationer	12
Dimensioneringen påvirker især unge med ufaglærte eller faglærte forældre	14
Få har vist interesse for sygeplejerske-, pædagog-, lærer- og socialrådgiveruddannelserne	20
Det vil kræve højere karaktergennemsnit at blive optaget	23
Data og metode	25
Litteraturliste	27
Bilag	29

01

Baggrund

Baggrund

Sektordimensioneringen blev besluttet som led i universitsreformen fra 2023. Ifølge aftaleteksten er formålet at skabe en bedre balance i optaget mellem de videregående uddannelsesniveauer, særligt ved at øge søgningen til erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne. Det gælder især de store velfærdsuddannelser: lærer, pædagog, sygeplejerske og socialrådgiver ([UFM 2023](#)).

Dimensioneringen sker ved at indføre et loft over tilgangen på de akademiske bacheloruddannelser på universiteterne. Fra 2025 og frem til 2029 vil den årlige tilgang skulle reduceres med 10 pct., baseret på gennemsnittet for optaget i 2018-2022.¹ Loftet er fastsat med udgangspunkt i den demografiske udvikling og de faldende ungdomsårgange. Sektordimensioneringen tilpasses hvert femte år på baggrund af den demografiske udvikling ([UFM 2024](#)).

Under og efter de politiske forhandlinger om reformgrebet rejste flere aktører bekymringer. Bekymringerne gik primært på, hvad færre uddannede akademikere ville få af betydning for samfundsøkonomien ([Politiken 2024](#)). Og også andre bekymringer fulgte. Bl.a. blev det fremhævet, at en reduktion i antallet af studiepladser kunne ramme skævt – især mænd og unge fra hjem med kortere uddannelsesbaggrund ([Forskerforum 2025](#)). Samtidig blev der stillet spørgsmål ved, om de afviste ansøgere faktisk ville være interesserede i professionsbacheloruddannelserne, og dermed om dimensioneringen ville flytte de unge – eller blot afskære dem ([DM 2024](#)). Endelig blev der peget på risikoen for karakterinflation, hvor adgangskvotienterne til populære universitetsuddannelser kunne stige yderligere ([Akademikerne 2024](#)).

Denne analyse har til formål at belyse nogle af disse spørgsmål. Mere konkret undersøger vi, hvad der kendetegner de studerende, der i perioden 2019-2024 blev optaget på de pladser, som fra 2025 vil blive nedlagt. Vi ser bl.a. på kønsfordeling, forældres uddannelsesniveau og øvrige studievalg blandt de berørte ansøgere. Formålet er – med afsæt i historiske tal – at give et billede af, hvad der vil kendetegne de studieansøgere, som i fremtiden vil få afslag på en universitetsplads.

Analysen tager udgangspunkt i universiteternes egne institutionsplaner, som beskriver implementeringen af dimensioneringen. For syv ud af otte universiteter har vi kunnet identificere, hvilke uddannelser og pladser der bliver berørt.

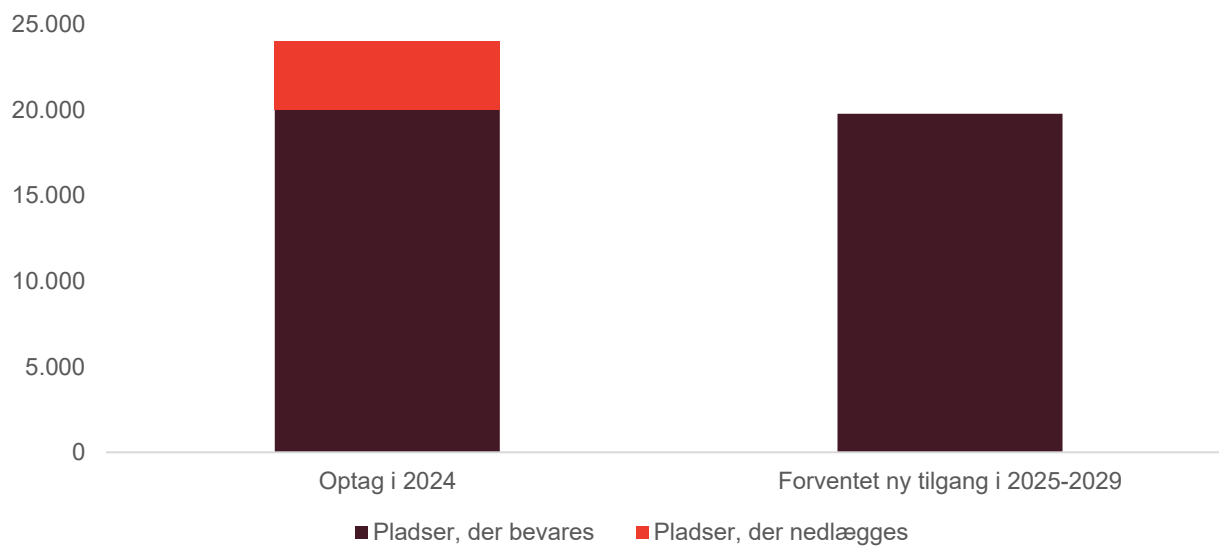
Resultaterne bygger på en antagelse om, at søgemønstret blandt ansøgerne ikke bliver ændret markant som følge af dimensioneringen. I analysen undersøger vi, hvilke unge der i perioden 2019-2024 ikke ville være blevet optaget på deres nuværende universitetsuddannelse, hvis dimensioneringen havde været gældende dengang. Vi ser altså kun på det direkte bortfald af pladser – og ikke på de forskydninger, der kunne opstå, hvis de unge i stedet blev optaget på en lavere prioritet og dermed skubbede andre med lavere karakterer ud. Da karakterer i gennemsnit hænger tæt sammen med både køn og forældres uddannelsesniveau, vurderer vi, at de forskelle, vi finder på disse parametre, er et konservativt estimat. Omvendt vil studerende med lavere karakterer i højere grad søge velfærdsuddannelserne, hvilket kan betyde, at vi undervurderer interessen for netop disse uddannelser blandt de berørte.

¹ Desuden dimensioneres kandidatuddannelserne som følge af universitsreformen.

Kort om implementeringen af sektordimensioneringen

I 2024 blev knap 23.800 tilbudt en plads på en universitetsbacheloruddannelse på Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Copenhagen Business School, Danmarks Tekniske Universitet, IT-Universitetet i København, Københavns Universitet og Roskilde Universitet. Det er ca. 4.000 flere end den tilgang, de syv universiteter samlet kan have i 2025 som følge af sektordimensioneringen af de akademiske bacheloruddannelser, jf. figur 1.

Figur 1 // Antal optagne i 2024 og antal studiepladser i 2025 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

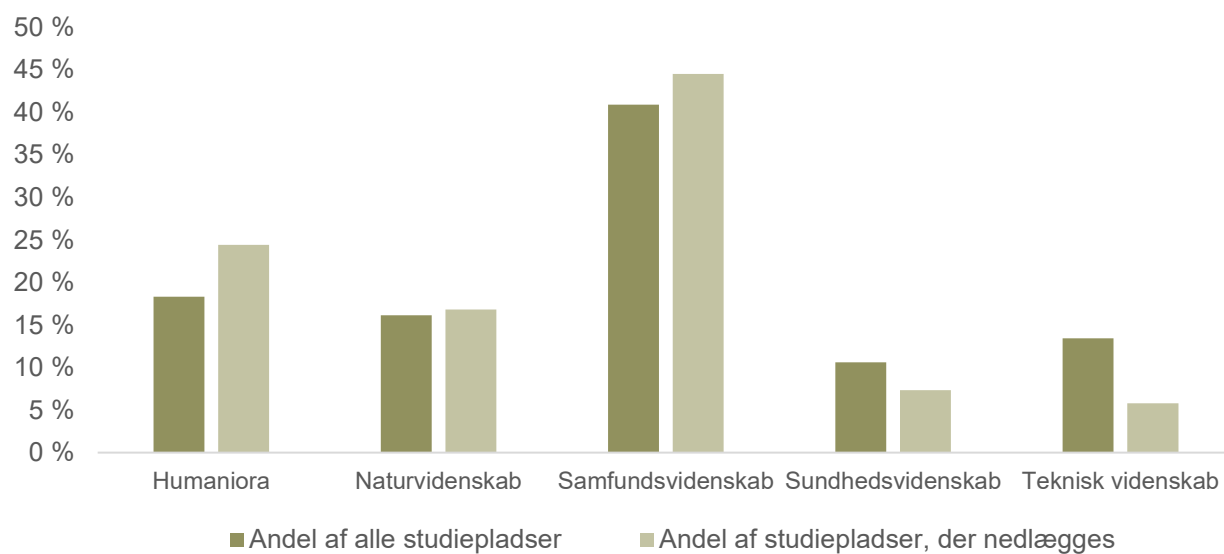

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Optag er det akademiske bacheloroptag på de syv universiteter. Forventet ny tilgang i 2025-2029 er fra Uddannelses- og Forskningsministeriets "Udmøntningen af sektordimensioneringen på universiteterne" ekskl. SDU. Bemærk, at der er forskel på optaget og tilgangstal. Optag er alle, der i juli får tilbudt en studieplads. Tilgang er alle, der er registreret på uddannelserne i oktober – dvs. dem, der takker ja til deres plads, samt efteroptag.

Der er stor forskel på, hvor mange studiepladser der lukkes, på hvert af hovedområderne – også set i forhold til områdernes samlede størrelse. 70 pct. af de pladser, der reduceres, er placeret på samfundsvidenskab og humaniora, jf. figur 2. Det er relativt flere set i forhold til områdernes størrelse. Omvendt er sundhedsvidenskab og især teknisk videnskab i højere grad blevet skånet. Det afspejler, at dimensioneringen bl.a. er målrettet områder, hvor dimittendledigheden historisk har været højere.

Figur 2 // Andel af studiepladser fordelt på hovedområderne, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Klassifikationen af hovedområder følger Danmarks Statistiks definitioner.

02

Hovedkonklusioner

Hovedkonklusioner

- En større andel af de studerende med forældre uden akademisk uddannelse ville ikke være blevet tilbudt en studieplads på en akademisk bacheloruddannelse i perioden 2019-2024, hvis sektordimensioneringen havde været gældende i disse år. Gruppen er overrepræsenteret med 5 procentpoint på de pladser, der bliver nedlagt, sammenlignet med studerende med akademisk uddannede forældre. På humaniora, naturvidenskab og teknisk videnskab er unge med faglærte eller ufaglærte forældre især overrepræsenterede blandt dem, der ikke ville være blevet tilbudt en studieplads.
- Mænd er ligeledes en anelse overrepræsenterede blandt de studerende, der ville være blevet ramt af dimensioneringen. I alt mister mænd 1 procentpoint flere pladser, end man ville forvente ud fra deres andel af studiepladser, forudsat at dimensioneringen ramte mænd og kvinder ens. På hovedområdeniveau er mænd særligt overrepræsenterede blandt dem, der ikke ville være blevet tilbudt en studieplads inden for STEM-uddannelserne.
- Kun 4 procent af de studerende, som ville være blevet afvist under sektordimensioneringen, har også søgt en af de fire store professionsbacheloruddannelser. Til sammenligning har halvdelen udelukkende søgt andre akademiske bacheloruddannelser, mens knap en tredjedel ikke har søgt andre videregående uddannelser. Interesseoverlappet med de store velfærdsuddannelser er størst blandt dem, der optages på humaniora (6 pct.), og mindst blandt dem, der optages på teknisk videnskab (1 pct.).
- Adgangskvotienten forventes at stige med ca. 0,2 point på de ti mest søgte uddannelser, hvor antallet af studiepladser reduceres som følge af sektordimensioneringen.

03

Implikationen

Implikationer

- Samlet set peger denne analyse på, at flere af de bekymringer, der har været fremme ifm. indførelsen af sektordimensioneringen, viser sig at holde stik. Indførelsen af et loft over universiteternes studiepladser – med det formål at skabe en bedre balance på tværs af videregående uddannelser – vil derfor få negative konsekvenser for andre balancer. Det gælder især den sociale mobilitet i universitetsoptaget, men også adgangskvotienter og i begrænset omfang kønsbalancen.
- Samtidig viser analysen, at hvis det socialt skæve optag på universiteterne anses som et politisk problem, bidrager sektordimensioneringen ikke til at afhjælpe det – tværtimod, den forværrer det. Det grundlæggende problem med social skævhed i optaget vil dog bestå, også uden dimensioneringen. På kort sigt kunne en løsning være at overveje, hvordan optagesystemet – som står til at blive reformeret – i højere grad kan rumme ansøgere med anden social baggrund. Det vil dog nødvendigvis udfordre det meritokratiske princip, som traditionelt har stået stærkt i dansk uddannelsespolitik og i diskussionen om adgang til uddannelse. På længere sigt peger analysen på behovet for en mere systematisk indsats gennem hele uddannelseskæden – fra dagtilbud og grundskole til ungdomsuddannelser – hvis unge på tværs af forældres uddannelsesbaggrund skal have nogenlunde samme chance for at blive optaget på universitetsuddannelserne.
- Derudover viser analysen, at kun en lille del af de studerende, der berøres af sektordimensioneringen, har vist interesse for de fire store professionsbacheloruddannelser. Selv hvis søgeadfærden ændrer sig som følge af færre studiepladser på universiteterne, er det derfor usikkert, om dimensioneringen i sig selv vil føre til et mærkbart højere optag på uddannelser som lærer, pædagog, sygeplejerske og socialrådgiver. Mange andre videregående uddannelser udgør oplagte alternativer for denne gruppe. Samtidig er det relevant at spørge, om studerende, der som følge af dimensioneringen optages på lavere prioriterede uddannelsesønsker, vil være motiverede for at gennemføre disse uddannelser og bidrage positivt til studiemiljøet. Analyser peger på, at det kan være forbundet med øget frafald ([DEA 2021](#)). Det understreger, at en eventuel styrket søgning til velfærdsuddannelserne forudsætter et fortsat fokus på uddannelsernes kvalitet samt attraktive rammer og udviklingsmuligheder i arbejdslivet efter endt uddannelse.
- Når antallet af studiepladser reduceres i takt med, at der generelt bliver færre unge, kan det indvendes, at gruppen af potentielle ansøgere alt andet lige også vil falde. En reduktion på 10 pct. af studiepladserne er dog mere end det tilsvarende fald i antallet af unge de næste fem år, og det ændrer derfor ikke ved, at sektordimensioneringen har reelle konsekvenser. Loftet over tilgangen er ikke symbolsk – det er lagt, fordi der i udgangspunktet er flere kvalificerede ansøgere end pladser. I 2024 blev knap 10.000 kvalificerede ansøgere afvist ([UFM 2024b](#)), og tal fra tidligere år viser, at over halvdelen af dem havde søgt en akademisk bacheloruddannelse ([Danske Universiteter 2022](#)). Det betyder, at sektordimensioneringen risikerer at øge antallet af kvalificerede unge, som ikke får adgang til universitetet.

04

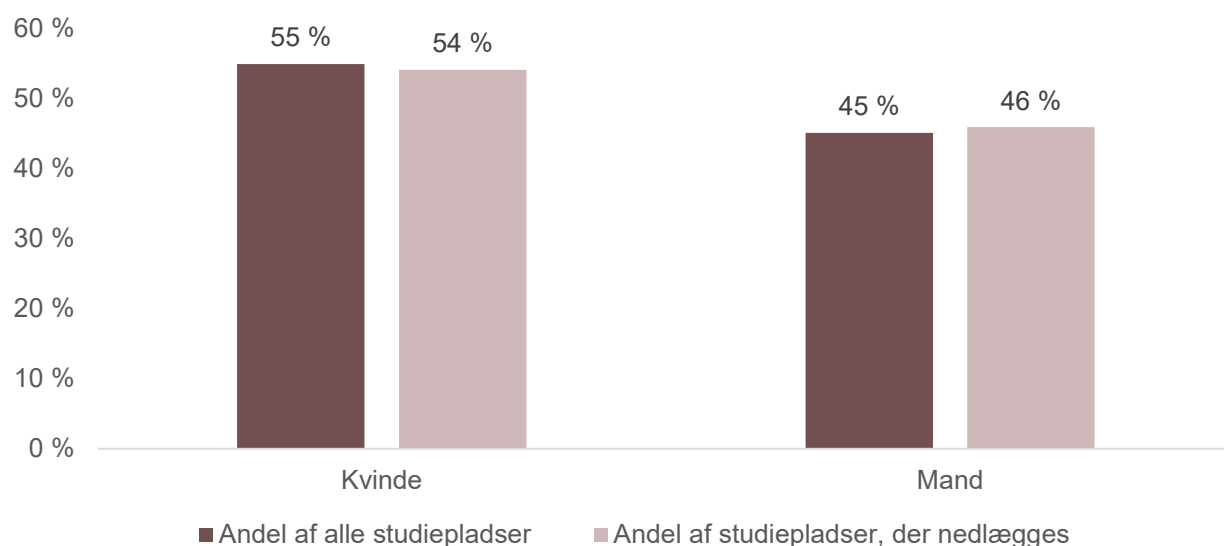
Dimensioneringen påvirker især unge med ufaglærte eller faglærte forældre

Dimensioneringen påvirker især unge med ufaglærte eller faglærte forældre

Sektordimensioneringen af bacheloruddannelserne vil især påvirke unge, der i dag bliver optaget med de laveste karaktergennemsnit fra gymnasiet, samt de unge, der søger mod uddannelser og fagområder, hvor der sker den største reduktion mht. antallet af studiepladser.

Ser vi på kønsfordelingen blandt dem, der påvirkes af reduktionen i antallet af studiepladser, er fordelingen mellem mænd og kvinder nogenlunde ens. Mænd udgør 46 pct. af de pladser, der nedlægges, mens de samlet set udgør 45 pct. af alle studiepladser, jf. figur 3. Det tyder på, at dimensioneringen ikke forskyder balancen mellem kønnene i nævneværdig grad. Det hænger bl.a. sammen med, at størstedelen af pladserne bliver nedlagt på humaniora og samfundsvidenskab – hovedområder, hvor der traditionelt er en overvægt af kvindelige studerende.

Figur 3 // Optag fordelt på de studerendes køn, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

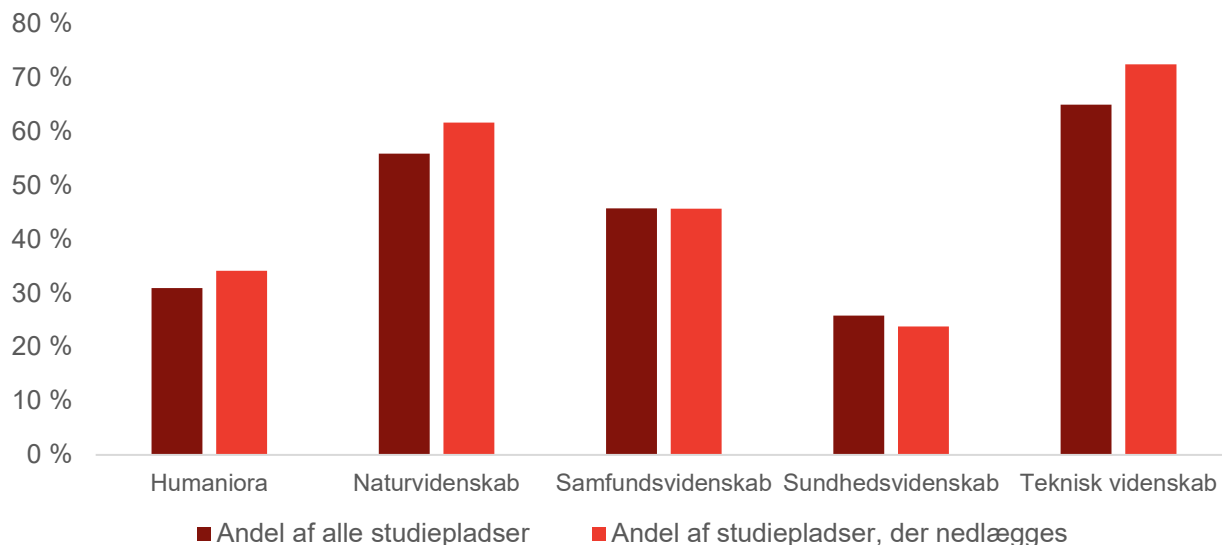

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Alle pladser nedlægges i kvote 1.

Selvom reduktionen i antallet af studiepladser ikke ændrer nævneværdigt på den samlede kønsfordeling, er der mindre forskydninger inden for de enkelte hovedområder. På naturvidenskab og teknisk videnskab mister mænd relativt set flere pladser, jf. figur 4. Det betyder, at kvinder fremadrettet vil udgøre en lidt større andel af de studerende inden for disse uddannelser.

Figur 4 // Mænd og deres andel af studiepladserne, fordelt på hovedområde, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

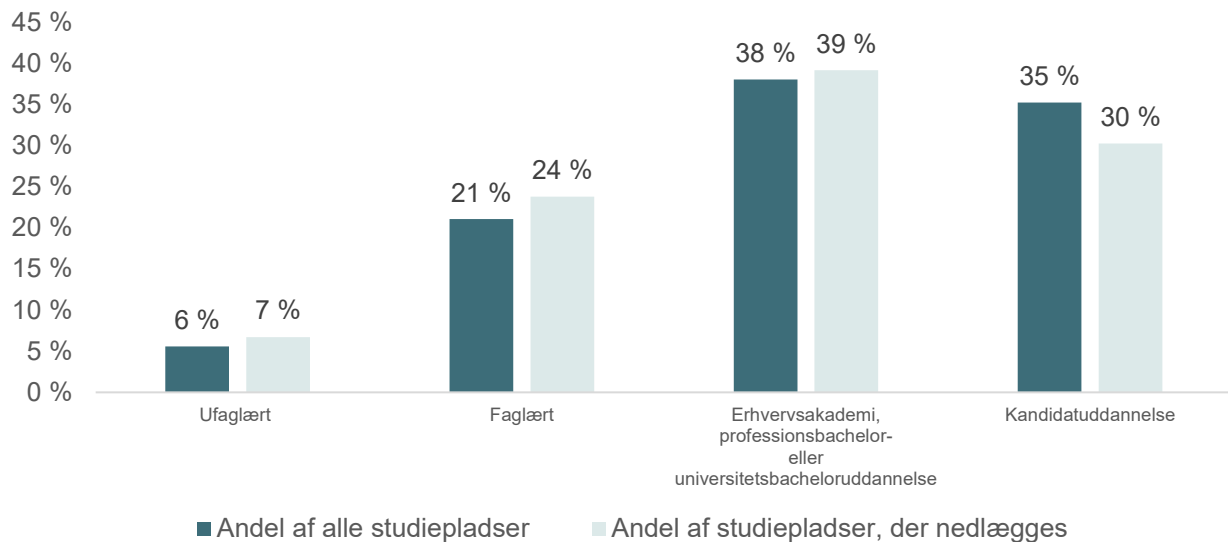

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Klassifikationen af hovedområder følger Danmarks Statistiks definitioner. Alle pladser nedlægges i kvote 1.

Udover ændringer i kønsfordelingen kan reduktionen i antallet af studiepladser også betyde noget for den sociale sammensætning af de studerende på de akademiske bacheloruddannelser. Det er fx især unge med forældre uden en akademisk uddannelse, der får sværere ved at komme ind på bacheloruddannelserne, jf. figur 5. Unge med ufaglærte eller faglærte forældre udgør 31 pct. af dem, der mister deres plads, holdt op imod at de udgør 27 pct. af det samlede antal studerende. Omvendt bliver unge fra akademiske hjem påvirket relativt mindre af reduktionen i antallet af studiepladser.

Figur 5 // Optag fordelt på de studerendes forældres uddannelsesniveau, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

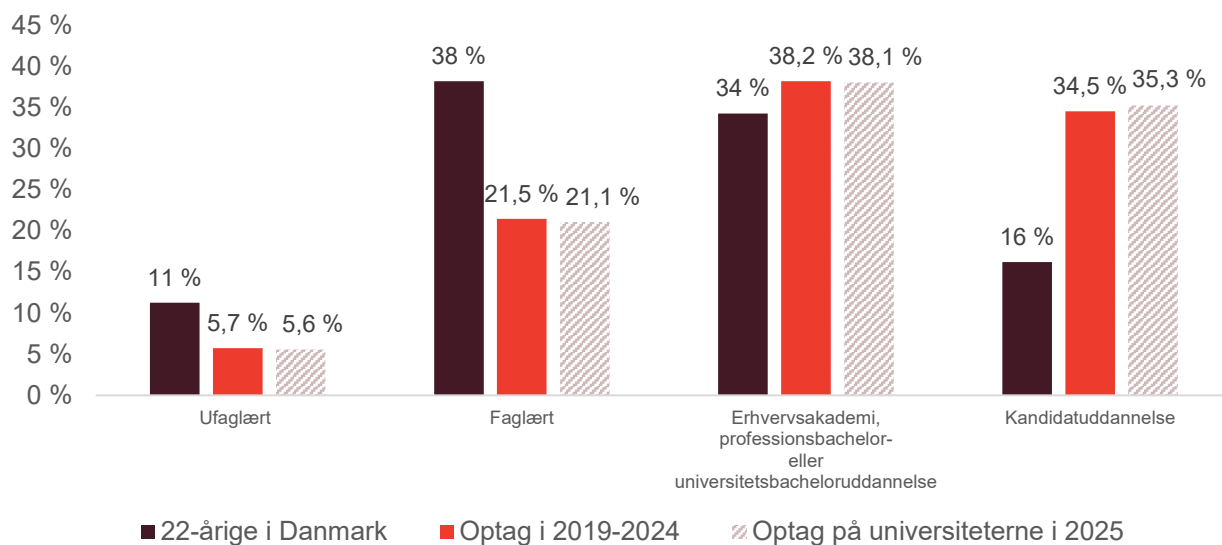
Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Forældres uddannelsesniveau er forældrenes højeste fuldførte uddannelse. Alle pladser nedlægges i kvote 1.

Selvom dimensioneringen påvirker fordelingen af studiepladser i forhold til forældres uddannelsesniveau, vil det ikke i sig selv føre til markante ændringer i den samlede sociale sammensætning blandt de studerende i fremtiden. Universitetsoptaget er allerede i dag præget af en social skævhed, og reduktionen i antallet af studiepladser ser ud til kun i begrænset omfang at forskyde dette billede.

Fx har 38 pct. af de 22-årige faglærte forældre, mens de kun udgør 21,5 pct. af optaget på bacheloruddannelserne i perioden 2019-2024, jf. figur 6. Hvis de kommende ansøgere i 2025 ligner tidligere årgange, vil andelen falde en smule til 21 pct. Omvendt har kun 16 pct. af de unge forældre med en kandidatuddannelse, men de udgør hele 35 pct. af optaget – en andel, der stiger marginalt som følge af dimensioneringen.

Figur 6 // Optag på universitetsbacheloruddannelserne i forhold til de 22-åriges forældres uddannelsesniveau, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

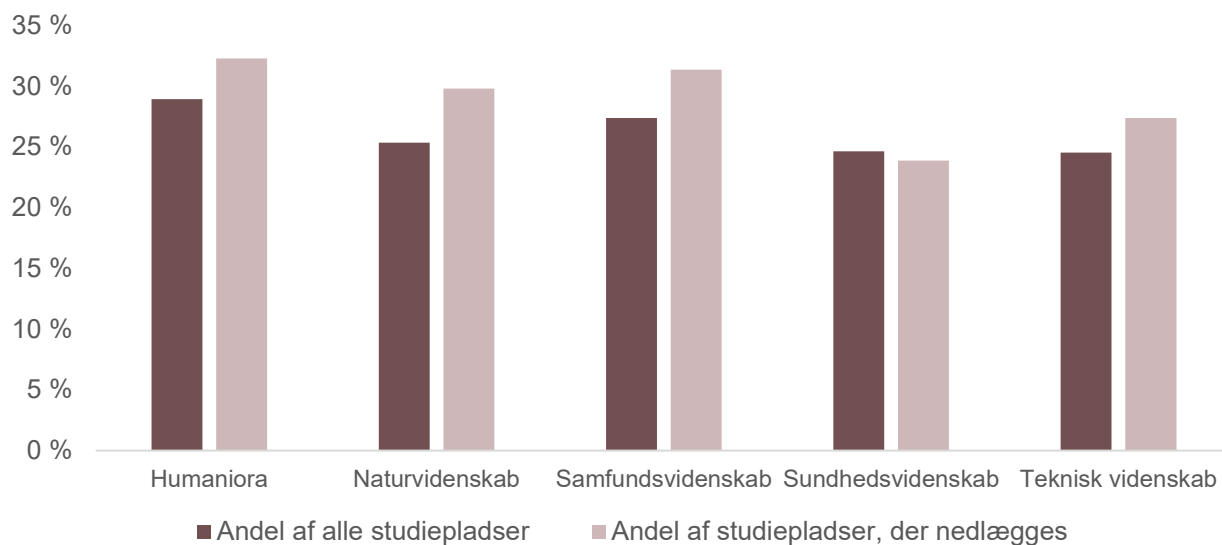

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: 22-åriges forældres uddannelsesniveau er ligeledes målt i perioden 2019-2024. Forældres uddannelsesniveau er forældrenes højeste fuldførte uddannelse. "Optag på universiteterne i 2025" er det forventede optag, under antagelse af at de unges søgemønstre ligner dem fra tidligere år. Alle pladser nedlægges i kvote 1.

På flere hovedområder – undtagen sundhedsvidenskab – ses en relativt større andel af unge med faglært eller ufaglært forældrebaggrund blandt dem, der i fremtiden ikke vil få adgang til de akademiske bacheloruddannelser, jf. figur 7. Det kan medføre, at visse fagområder – især naturvidenskab – vil få en øget overvægt af studerende med akademisk baggrund.

Figur 7 // Unge med ufaglærte og faglærte forældre og deres andel af studiepladserne, fordelt på hovedområde, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Klassifikationen af hovedområder følger Danmarks Statistiks definitioner. Alle pladser nedlægges i kvote 1.

05

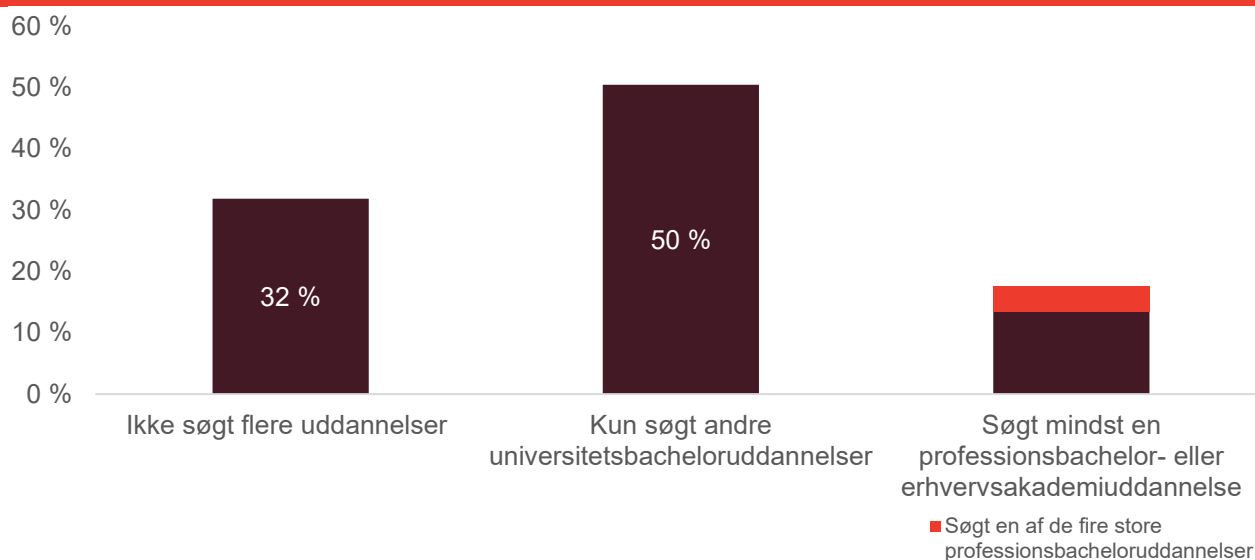
**Få har vist interesse for
sygeplejerske-, pædagog-, lærer-
og socialrådgiveruddannelserne**

Få har vist interesse for sygeplejerske-, pædagog-, lærer- og socialrådgiveruddannelserne

Et af formålene med sektordimensioneringen af de akademiske bacheloruddannelser er at skabe et mere balanceret optag på de videregående uddannelser – bl.a. ved at flytte flere unge fra universitetsuddannelser med den laveste beskæftigelse til erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne – og særligt til en af velfærdsuddannelserne. For at vurdere, om det er realistisk, er det relevant at se på, hvad de unge, der ikke længere bliver optaget på deres foretrukne universitetsuddannelse, ellers har søgt.

32 pct. af de unge, der ikke vil få tilbudt en plads som følge af dimensioneringen, har ikke søgt nogen anden uddannelse, jf. figur 8. Halvdelen har udelukkende søgt andre universitetsbacheloruddannelser, og 17 pct. har søgt mindst én professionsbachelor- eller erhvervsakademiuddannelse. Kun 4 pct. har søgt mod enten sygeplejerske-, lærer-, pædagog-, eller socialrådgiveruddannelsen.

Figur 8 // Søgemønstre for de studerende, der ikke længere optages, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

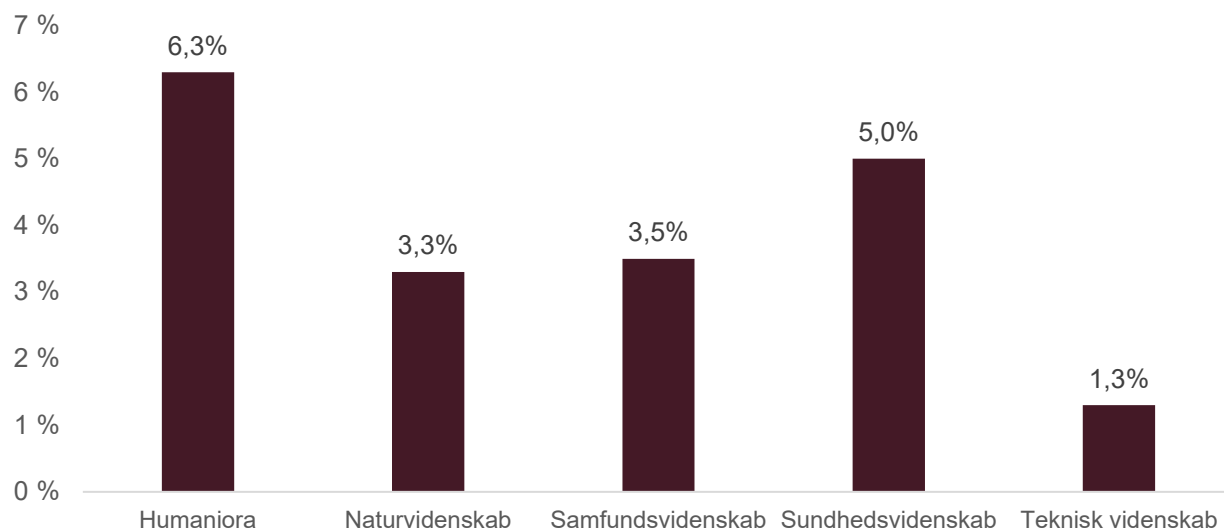

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Vi ser udelukkende på uddannelser søgt på en lavere prioritet end uddannelsen, de ikke længere får tilbudt en plads på som følge af dimensioneringen. Alle pladser nedlægges i kvote 1.

Der er forskel på, hvor stort et interesseoverlap der er mellem universitetsuddannelserne og de fire store professionsbacheloruddannelser. Blandt de unge, der ikke længere får en plads på humaniora og sundhedsvidenskab, har hhv. 6 pct. og 5 pct. søgt enten sygeplejerske-, lærer-, pædagog- eller socialrådgiveruddannelsen, jf. figur 9. Omvendt er der kun meget få af dem, der mister deres plads på teknisk videnskab, som har søgt en af de fire store professionsbacheloruddannelser.

Figur 9 // Andel, der har søgt en af de fire store professionsbacheloruddannelser, fordelt på hovedområde – kun studerende, der ikke længere optages, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

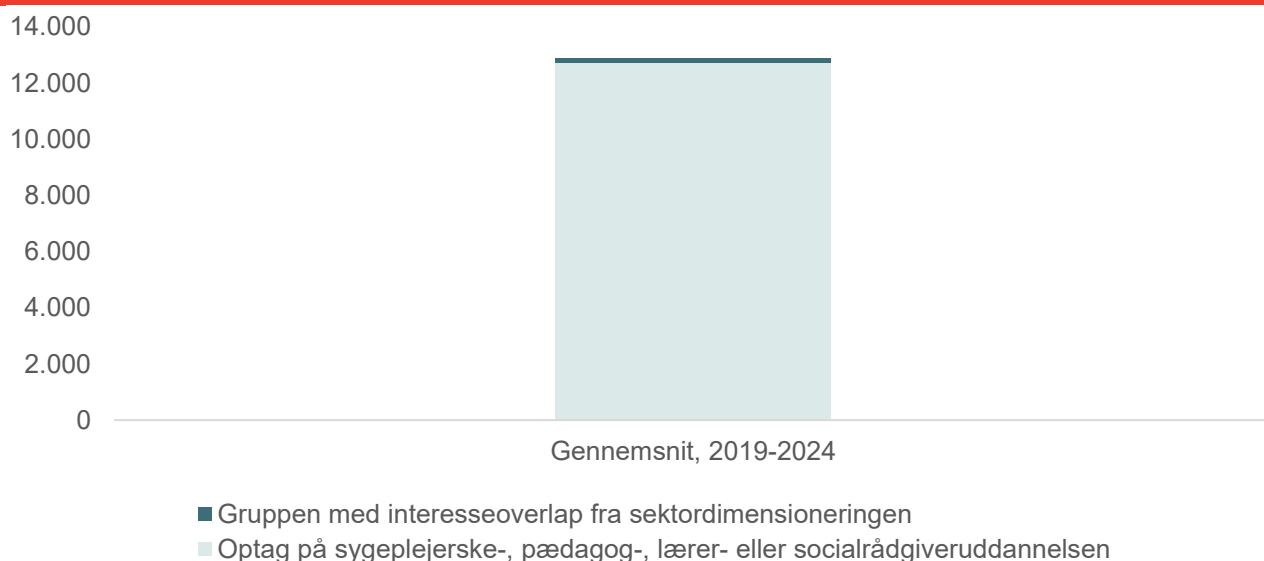

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Vi ser udelukkende på uddannelser søgt på en lavere prioritet end uddannelsen, de ikke længere får tilbudt en plads på som følge af dimensioneringen. Klassifikationen af hovedområder følger Danmarks Statistiks definitioner. Alle pladser nedlægges i kvote 1.

Hvis alle 4 pct. af de unge, der ikke længere vil blive optaget på deres foretrukne universitetsbacheloruddannelse, og som har søgt en af de fire store professionsbacheloruddannelser, rent faktisk bliver optaget på denne, svarer det til at øge optaget på de fire store professionsbacheloruddannelser med 1 pct. i perioden 2019-2024, jf. figur 10.

Figur 10 // Antal, der optages på en af de fire store professionsbacheloruddannelser inkl. gruppen med interesseoverlap fra sektordimensioneringen, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Vi ser udelukkende på uddannelser søgt på en lavere prioritet end uddannelsen, de ikke længere får tilbudt en plads på som følge af dimensioneringen. Alle pladser nedlægges i kvote 1.

06

**Det vil kræve højere
karaktergennemsnit at blive optaget**

Det vil kræve højere karaktergennemsnit at blive optaget

Når antallet af studiepladser bliver reduceret, bliver konkurrencen om universiteternes pladser skærpet. Det vil typisk betyde, at adgangskvotienterne til de enkelte uddannelser stiger. Hvis søgemønstrene i 2025 minder om dem fra de tidligere år, bliver det særligt vigtigt for de unge, hvis karaktergennemsnit fra gymnasiet ligger tæt på adgangskvotienten til den uddannelse, de særligt gerne vil optages på.

Vi har her set nærmere på, hvordan adgangskvotienterne kan blive påvirket af sektordimensioneringen på de ti mest søgte universitetsuddannelser i 2024, hvor der enten bliver reduceret eller tilføjet pladser² som følge af sektordimensioneringen. Allerede i dag kræver disse uddannelser høje gennemsnit for optagelse i kvote 1, og for de fleste af uddannelserne vil adgangskvotienterne sandsynligvis stige yderligere i 2025.

Hvis de unges søgemønstre minder om dem fra 2024, vil adgangskvotienten stige på mange af de mest eftertragtede uddannelser, jf. tabel 1. Der er dog også undtagelser. På Business Administration and Digital Management på CBS og medicin på AAU bliver der oprettet flere pladser, hvilket kan gøre det en smule lettere at blive optaget i 2025.

Tabel 1 // Adgangskvotienter på de mest søgte uddannelser i 2024 og forventede adgangskvotienter i 2025. Kun uddannelser, hvor der enten fjernes eller tilføjes pladser, er inkluderet

Bacheloruddannelse	Adgangskvotient, 2024	Forventede adgangskvotienter i 2025
Medicin, KU	10,6	↑
Psykologi, KU	11,1	-
Jura, KU	9	↑
Psykologi, AU	10,7	↑
Medicin, AU	10,1	-
Erhvervsøkonomi, HA, AU	7,9	↑↑
Jura, AU	8,8	↑↑
Economics and Business Administration, AU	8,2	↑↑
Business Administration and Digital Management, CBS	9,6	↓
Medicin, AAU	9,9	↓

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Ændringer i kvotienter er angivet med pile, hvor ↑ betyder en forventet stigning på ca. 0,2 point, ↓ et forventet fald på ca. 0,2 point og '-' at kvotienten forventes at være uændret eller kun at stige med 0,1 point. To pile (↑↑/↓↓) angiver forventede ændringer på 0,3 point eller mere. Ved beregningen af de forventede adgangskvotienter i 2025 antager vi, at 80 pct. af de pladser, universiteterne skal reducere med, fjernes i kvote 1. Hvis en mindre andel reduceres i kvote 1, vil kvotienterne stige mindre – og omvendt vil de stige mere, hvis en større andel reduceres i kvote 1.

² Selvom sektordimensioneringen samlet set reducerer antallet af studiepladser på universiteternes akademiske bacheloruddannelser, giver modellen universiteterne [mulighed for at omfordele pladser mellem uddannelser og øge optaget](#) på områder med høj arbejdsmarkedsrelevans.

07

Data og metode

Data og metode

Analysen er baseret på data fra den Koordinerede Tilmelding (KOT), registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner for sektordimensioneringen på de syv universiteter: *Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Copenhagen Business School, Danmarks Tekniske Universitet, IT-Universitetet i København, Københavns Universitet og Roskilde Universitet*. Udmøntningsplanerne består af universiteternes egne meldinger om, hvilke uddannelser der reduceres, og hvor mange pladser der lukkes på hver enkelt uddannelse i 2025 sammenlignet med 2024.

Datagrundlaget omfatter alle ansøgere til akademiske bacheloruddannelser på de syv universiteter i perioden 2019 til 2024. Vi anvender data for hele perioden – frem for ét enkelt år – for at udjævne tilfældige udsving.

Reduktionen i antallet af pladser er defineret som forskellen mellem det faktiske optag i 2024 og det antal pladser, universiteterne har udmeldt for 2025. Formålet med analysen er at undersøge, hvad der kendetegner de studieansøgere, der i 2025 ikke vil få en plads på universitetet som følge af dimensioneringen. Det gør vi ved at se på, hvem der i perioden 2019-2024 blev optaget på de pladser, som nu fjernes – under forudsætning af, at søgemønstret i 2025 ligner tidligere år.

Da vi ikke kan sortere i kvote 2-optaget, reducerer vi alle pladser i kvote 1.³ Det betyder, at det er de ansøgere, der i perioden 2019-2024 blev optaget med de laveste adgangsgivende karakterer på de dimensionerede uddannelser, som vi forventer ikke længere vil få tilbudt en plads.⁴ For uddannelser, der lukker helt, medtager vi alle optagne – både fra kvote 1 og kvote 2.

Vi ser udelukkende på det direkte tab af pladser. Vi medtager ikke de forskydninger i optaget, der kan opstå, hvis nogle ansøgere i stedet optages på lavere prioriteter og dermed skubber andre med lavere karakterer ud.

Hvis en uddannelse havde ledige pladser i 2024, antager vi som udgangspunkt, at dimensioneringen ikke medfører, at nogen mister en plads – medmindre reduktionen overstiger antallet af ledige pladser. Tilsvarende antager vi, at optaget ikke øges i 2025 på uddannelser, hvor der var ledige pladser i 2024 – selv hvis kapaciteten udvides.

³ Vi har lavet en følsomhedsberegning, hvor vi reducerer kvote 1-optaget med 80 pct. af den planlagte reduktion i antal pladser, for at undersøge, om det påvirker fordelingen af de optagne og dem, der ikke længere får tilbudt en plads. Resultaterne fremgår af bilaget og viser, at det ikke ændrer analysens overordnede konklusioner ift. fordeling på køn og forældrebaggrund.

⁴ Hvis flere ansøgere har samme karaktergennemsnit end det antal pladser, der reduceres (øges) med, udvælges det tilfældigt, hvem der får tilbudt en plads, og hvem der ikke gør.

08

Litteraturliste

Litteraturliste

Akademikerne 2024: [Pressemeddelelse: Fra næste år tager de unge en chancebillet, hvis de vil på universitetet](#)

Danske Universiteter 2022: [Færre søger forgæves ind på universitetet i år](#)

DEA 2021: [Er der studerende til de udflyttede studiepladser?](#)

DM 2024: [Færre pladser på universitetsuddannelser får ikke flere unge til at søge mod velfærdsuddannelserne](#)

Forskerforum 2025: [Debatindlæg: Fortsatte nedskæringer på universiteterne koster på velstanden](#)

Politiken 2024: [Universiteterne skal skære studiepladser – særligt på ét område vil det gøre Danmark fattigere](#)

UFM 2023: [Reform af universitetsuddannelserne i Danmark](#)

UFM 2024: [Udmøntning af sektordimensioneringen på universiteterne](#)

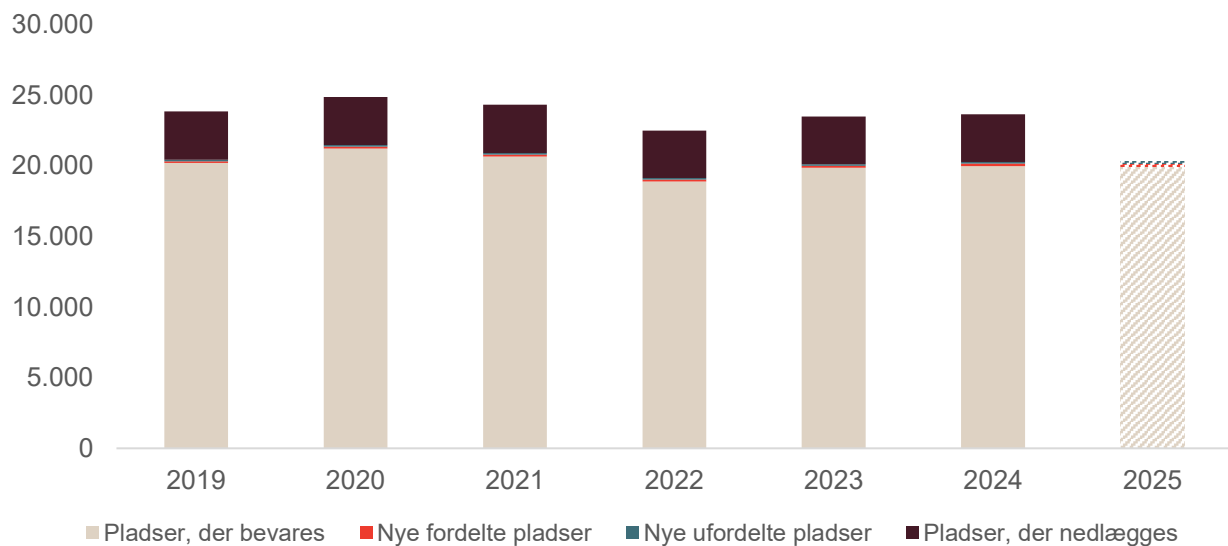
UFM 2024b: [Optagelsen 2024](#)

09

Bilag

Bilag

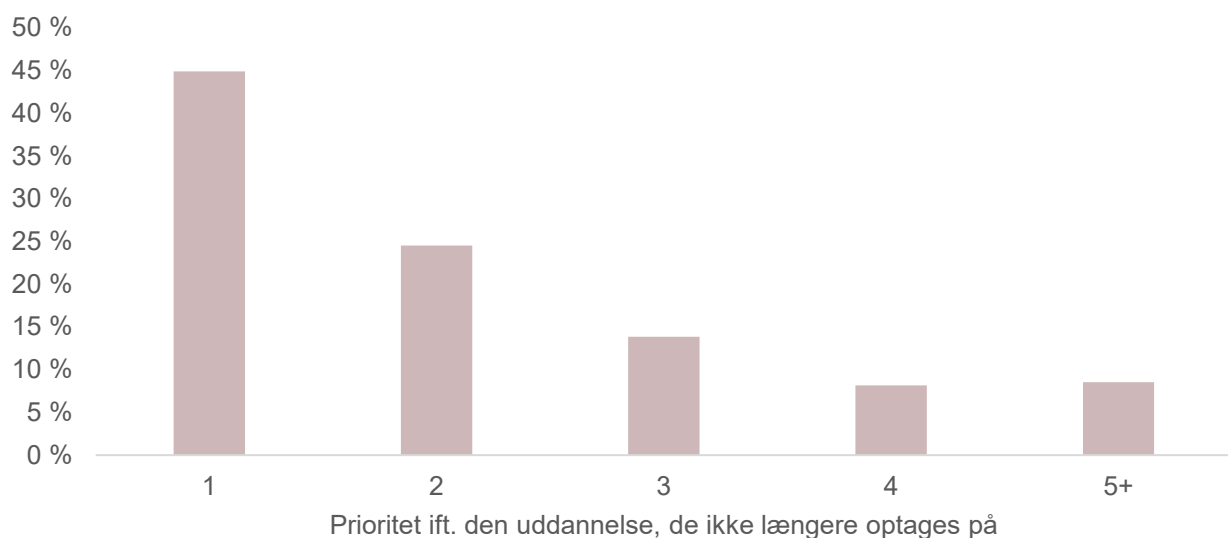
Figur 11 // Udmøntningen af sektordimensioneringen – antal studiepladser, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Nye fordelte pladser er uddannelser, der får flere pladser i 2025 ift. 2024. Nye ufordelte pladser er pladser, som endnu ikke er fordelt på uddannelser og pladser på nyåbnede uddannelser, hvor vi ikke kan sige noget om ansøgernes tidligere søgemønstre.

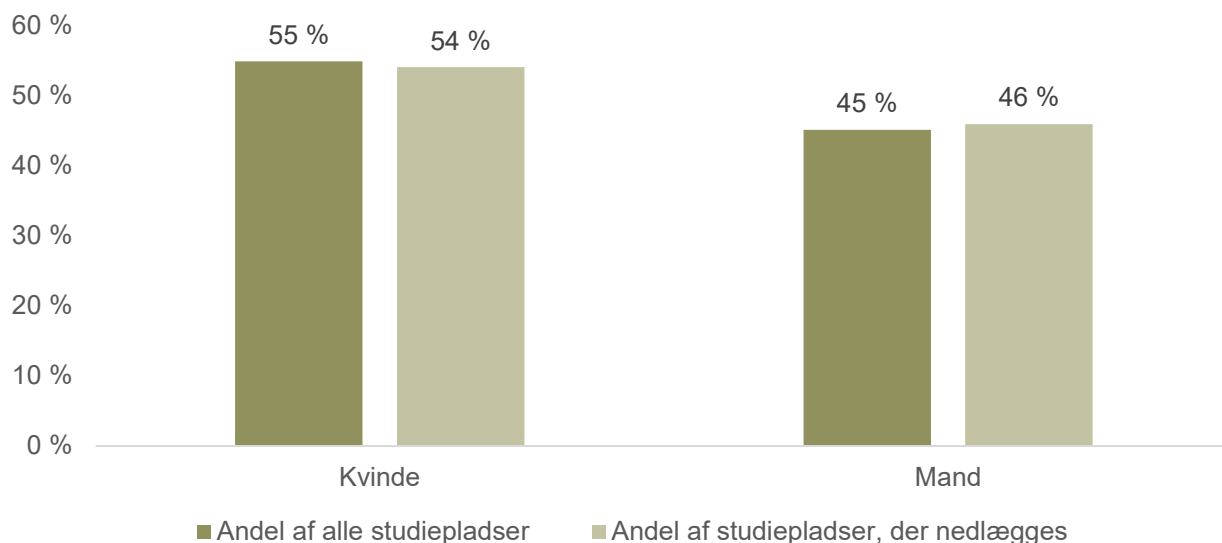
Figur 12 // Studerende, der har søgt en af de fire store professionsbacheloruddannelser, og den prioritet uddannelsen er søgt i forhold til den universitetsuddannelse, de ikke længere optages på, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Vi ser udelukkende på uddannelser søgt på en lavere prioritet end uddannelsen, de ikke længere får tilbudt en plads på som følge af dimensioneringen. Alle pladser nedlægges i kvote 1.

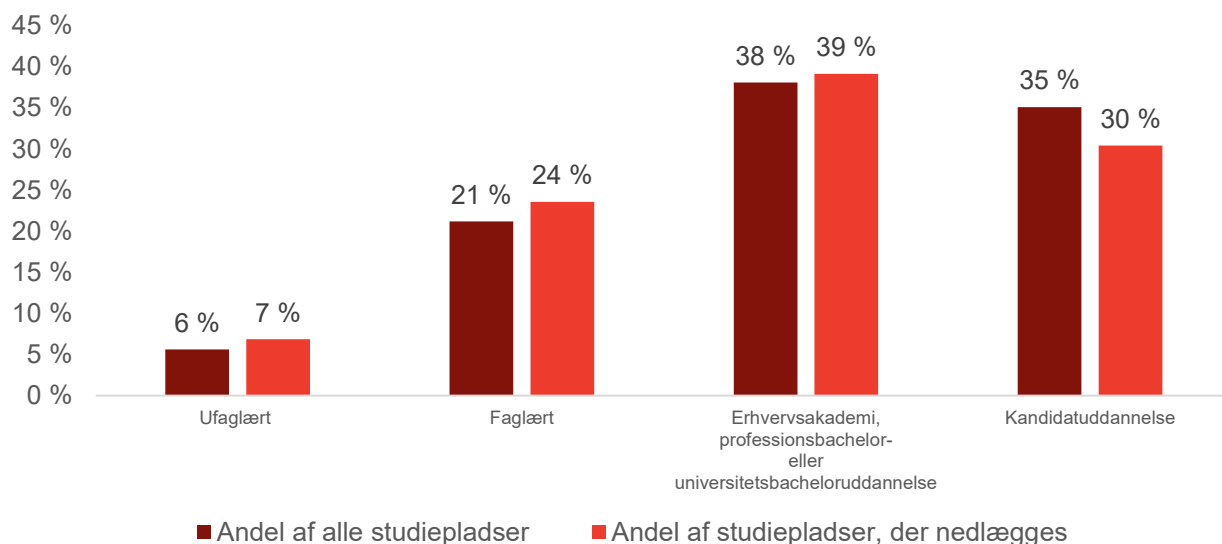
Figur 13 // Optag fordelt efter de studerendes køn, 2019-2024. 80 pct. af de planlagte pladser nedlægges – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Kvote 1-optaget reduceres med 80 pct. af den planlagte reduktion i antal pladser.

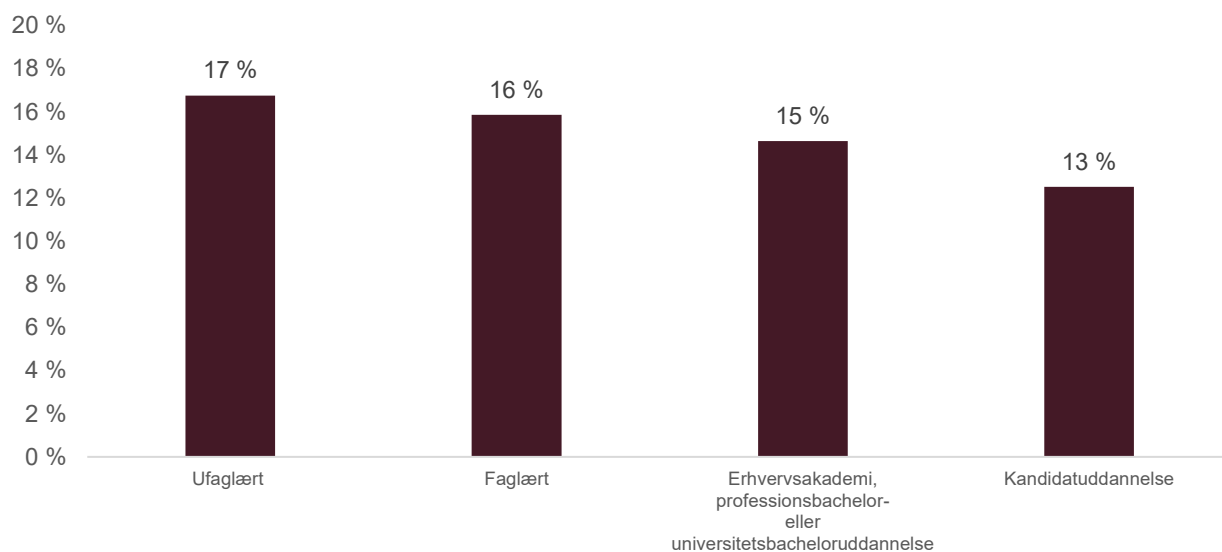
Figur 14 // Optag fordelt efter de studerendes forældres uddannelsesniveau, 2019-2024. 80 pct. af de planlagte pladser nedlægges – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Kvote 1-optaget reduceres med 80 pct. af den planlagte reduktion i antal pladser. Forældres uddannelsesniveau er forældrenes højest fuldførte uddannelse.

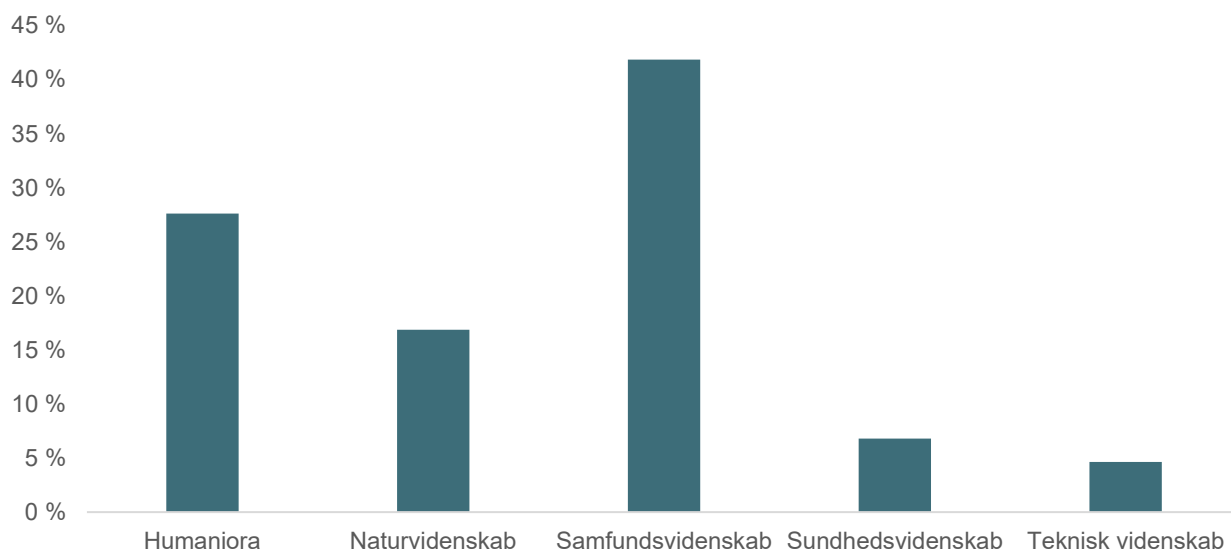
Figur 15 // Andel studiepladser, de unge mister, fordelt efter deres forældres uddannelsesniveau, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Forældres uddannelsesniveau er forældrenes højest fuldførte uddannelse. Alle pladser nedlægges i kvote 1

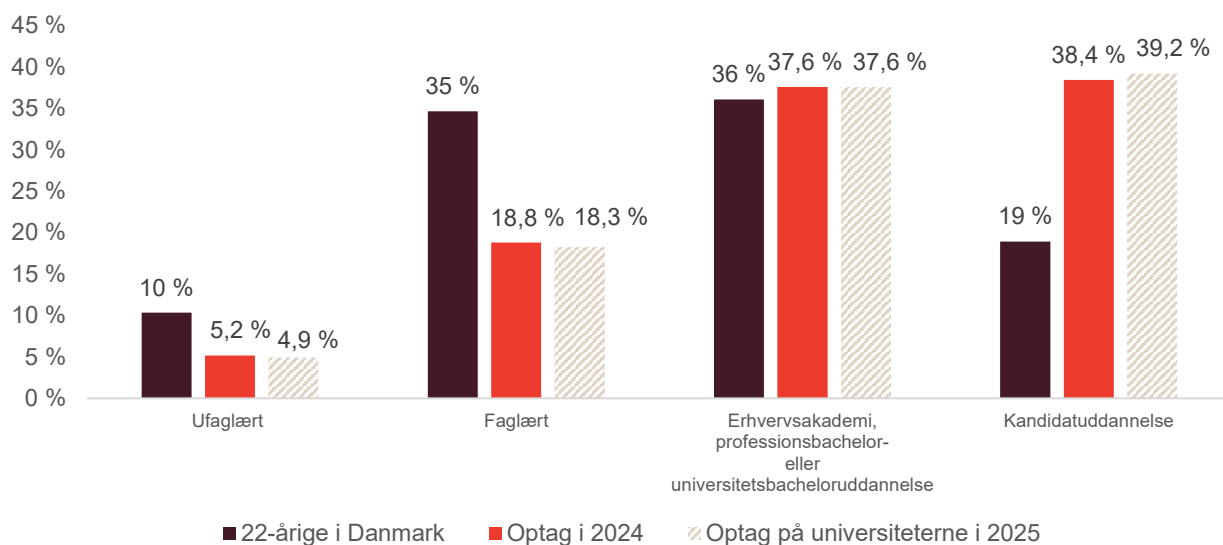
Figur 16 // Studerende, der ikke længere optages, og som ikke har søgt andre uddannelser. Hovedområde, de før blev optaget på, 2019-2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Klassifikationen af hovedområder følger Danmarks Statistiks definitioner. Alle pladser nedlægges i kvote 1

Figur 17 // Optag på universitetsbacheloruddannelserne i forhold til de 22-åriges forældres uddannelsesniveau, 2024 – AAU, AU, CBS, DTU, ITU, KU og RUC

Kilde: egne beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik samt udmøntningsplaner fra de syv universiteter

Anm.: Forældres uddannelsesniveau er forældrenes højest fuldførte uddannelse. "Optag på universiteterne i 2025" er det forventede optag under antagelse af, at de unges søgemønstre ligner dem fra tidligere år. Alle pladser nedlægges i kvote 1.

Tænketanken DEA
Fiolstræde 44
1171 København K
www.dea.nu